

לחיי השביתה ב"פתוחה"

 שלחו להדפסה

מבוקר עד ערב אנו מוצפים במידע על איומים קיומיים כאלו ואחרים, שהמשותף לכולם הוא חוסר הוודאות לגבי עצם קיומם. ואילו האיום הקיומי המוחשי ביותר, שנובע מניצול מחפיר של עובדים, נתפס כאן כדבר של מה בכך גלעד נתן

שביתת סגל המרצים ב**אוניברסיטה הפתוחה**, היא עוד צעד שנאלצו העובדים לנקוט בעצמם במאבק לביטחון הסוציאלי הבסיסי, נוכח עיוותי השוק החופשי, ונוכח העובדה שבמדינה המתיימרת להיות מודרנית לא מובטחת הזכות לקיום ופרנסה בכבוד.

 לחצו כאן להגדיל הטקסט

 לחצו להקטין את הטקסט

התקשורת מתארת לרוב את ניצולם של עובדים חלשים, אך במקרה של האוניברסיטה הפתוחה לא מדובר בעובדים שמועסקים על ידי חברת קבלן. הם אינם פועלים חסרי מודעות והשכלה. הם מרצים בעלי תארים שעובדים בגוף ציבורי. ולמרות הכל, הם עבדים. הם מפוטרים מדי מספר חודשים כדי לאפשר למעסיק לא לתת את זכויות הבסיס המינימליות שאמורות להבטיח לכל עובד את עתידו ואת קיומו.

מאבק זה מוכיח עד כמה עמוקה מדיניות העושק של מעסיקים ממשלתיים, ציבוריים ופרטיים במדינת ישראל. אנשי הסגל באוניברסיטה, כמו עובדי שמירה, עובדי ניקיון, עובדים במגזר השירותים הציבורי והפרטי, מורים ועובדי היי-טק ובעצם כל השכירים בישראל, הפכו קורבנות של תפיסה כלכלית שמקדשת את העשרת העשירים ולשיטתה הגדלת רווחים על חשבון העובדים היא דרך לגיטימית להתייעל.

התייעלות בישראל אינה נעשית עוד בעזרת יותר עובדים שיעבדו שמונה שעות ביום עבודה כל אחד, אלא על ידי פחות עובדים שמועסקים 10-12 שעות ביום, בלי לקבל שעות נוספות. היא אינה כוללת הגבלת שכר בכירים או קיצוץ הדיבידנדים לבעלי שליטה שתרומתם לחברות מסתכמת במיקסום הוצאת הרווחים מהם ומינוף הלוואות על חשבון החברות עד קריסתם. היא אינה כוללת שמירה על איכות הסביבה.

דמה שבמשך שנים מסיתים את הציבור בישראל נגד עובדי המדינה ועובדי האוניברסיטאות. מי שניזון מהתקשורת יכול לחשוב שכל המרצים הם טפילים שכלל לא מלמדים, אלא **טסים לחו"ל** מבוקר עד ערב. אך במציאות, יותר ויותר מרצים, לא רק באוניברסיטה הפתוחה, זוכים למשכורות עלובות ומפוטרים כל כמה חודשים כדי למנוע מהם תנאים סוציאליים או קביעות.

הנזק שנגרם למערכת ההשכלה הגבוהה הוא אדיר: בריחת מוחות, היעדר חופש אקדמי, ירידה בכמות המחקרים ומספר קטן והולך של מרצים קבועים ובכירים. העסקתם של מנחי האוניברסיטה הפתוחה בתנאים של עובדי קבלן חוסכת כסף שבמדינות מתקדמות איש לא היה מעז לצמצם בו, שכן פירושו שהמרצים של היום הופכים למקבלי הבטחת ההכנסה של מחר.

אנשי הסגל דורשים שיאפשרו להם להתארגן בהסכם קיבוצי. זכות

ההתארגנות היא זכות יסוד שבגינה יצאו למאבקי עובדים במהלך 150 השנים האחרונות, ולא בכדי. עובד שאינו מאורגן ניצב לבדו מול מערכת שיכולה להשתיקו, לפטרו, לפגוע בשכרו ובתנאי העסקתו ואפילו רק להפחידו כדי שיהיה מוכן לסבול כל עוולה. עובד בחוזה אישי ניצב לבדו מול שרירות ליבו של מעסיק. זכות ההתאגדות היא זכות יסוד במדינות מפותחות מוצגת בישראל כמטרד.

בישראל של ראשית המאה ה-21, בה לא מובטח ביטחון סוציאלי לרוב העובדים, הדיון הציבורי בנושא מצומצם ודל. מבוקר עד ערב אנו מוצפים במידע על איומים קיומיים כאלו ואחרים, שהמשותף לכולם הוא חוסר הוודאות לגבי עצם קיומם. ואילו האיום הקיומי המוחשי ביותר, שנובע מניצול מחפיר של עובדים, נתפס כאן כדבר של מה בכך.

אולם חוסנה של החברה הישראלית תלוי ביכולתם של הפרטים המרכיבים אותה להתקיים בכבוד, ביכולתם להתארגן ולהיאבק על זכויות העובדים שלהם, ביכולתם להיות בטוחים שבעת פרישתם מעבודתם יהיה להם ממה להתקיים.

מן הראוי שמאבקם של מרצי האוניברסיטה הפתוחה יצליח, שכן אופן העסקתם הוא חרפה למדינת ישראל. נותר רק לקוות שהיום בו תעוגן בחוק הבטחת זכויותיו הסוציאליות של כל עובד, זכותו להתאגד ולשפר את תנאיו במקום עבודתו אינו רחוק.

גלעד נתן, דוקטורנט בחוג להיסטוריה כללית באוניברסיטה העברית

[חזרה](#)